

Planter

Forebyggelse og bekæmpelse af snegle

Der er mange snegle i år. Det er altafgørende at iværksætte bekæmpelse tidligt, hvis der skal opnås en god bekæmpelse. Sats også på jordbearbejdning, hvor det er muligt.

Viden om Opdateret 01. juli 2024

På lerjord men også på andre jordtyper skal man være opmærksom på evt. angreb af snegle. Der er mange steder rigtig mange snegle i år grundet det usædvanlige fugtige vejr i denne sæson. Der er risiko for angreb i vinterraps, vintersæd og andre efterårssåede afgrøder. Angreb er værst efter "fugtige" forfrugter såsom vinterraps, frøgræs, kløverfrø, kløvergræs og lignende.

Det er altafgørende at opdage sneglene tidligt, hvis der skal opnås en god bekæmpelse. Der bør ved risiko for angreb yderligere satses på at reducere snegleantallet ved jordbearbejdning, hvor det er muligt. Især i marker, hvor der skal sås vinterraps, og der derfor ikke er tid til megen jordbearbejdning, kan det ved store forekomster af snegle være aktuelt allerede at sprede sneglekorn i stubben af forfrugten, selv om der ikke er udført forsøg hermed. Af sneglemidlerne i tabel 1 nedenfor må kun SluXX HP, ATR Sneglekorn, LFS Sneglegift HP og MolluXX anvendes før såning.

I marker med massive snegleforekomster skal det også overvejes, om der i stedet skal dyrkes en forårssået afgrøde, da angreb oftest er svage i forårssåede afgrøder. Ved store bestande af snegle om efteråret kan bekæmpelse blive dyr, ligesom der er risiko for at behandling udføres for sent.

Angrebsbillede

I vinterraps æder sneglene af kim- og løvblade, mens frøene kun sjældent angribes. I vintersæd bliver både kerner og senere blade ædt. Tidlige angreb i vintersæd viser sig derfor som manglende fremspiring.

Billede 1. Udvokset agersnegl. De nyklækkede snegle er kun få

Billede 2. Angreb af agersnegl i vinterraps.

Billede 3. Gnav fra agersnegl i kerne af vinterhvede.

Billede 4. Bladnav fra snegle i vinterhvede.

Billede 5. Vinterhvedemark med angreb af snegle.

Billede 6. Snegleæg ved rapsrod.

Billede 7. Sortsidesnegle (og en enkelt agersnegl). Sortsidesnegle kan til tider også angribe afgrøderne. Arten er ret mørk og har en lys gul fodsål.

Agersnegles biologi

Agersnegle er hermafroditter (både hun og han), og hver snegl lægger ca. 500 æg i hobe a 20-40 stk. Æggene er ca. 2 mm i diameter og halvt gennemsigtige. En nyklækket snegl er ca. 4 mm. Der er oftest 2 generationer om året. Fra æglægning til ægklækning går der ved 20°C ca. 16 dage og langsommere ved lavere temperaturer. Fra ægklækning til ny æglægning forløber der ca. 4,5 måneder. Sneglene kan bevæge sig ca. 7 meter på en nat. En snegl lever 8-11 måneder. Æggene er ret tørketolerante. Sneglene kan tåle at miste 65-90 procent af vandindholdet, før de dør. Meget organisk materiale i jorden fremmer sneglene, da det tjener som føde for nyklækkede snegle og øger vandkapaciteten i jorden.

Undersøg marken for snegle

Undersøg snegleforekomsten både i markerne men også i stubmarkerne efter høst, så risikoen for angreb i vinterraps og vintersæd og andre efterårssåede afgrøder kan vurderes i tide. Kig under planterester og ved rødderne. Der kan både være nyklækkede snegle på nogle få mm og udvoksede snegle på ca. 5 cm. Kig også efter snegleæg ved rødderne i stubben og andre hulrum i jorden. Se billede 5. Kig også efter slimspor.

Fra praksis er der også gode erfaringer med at gå ud med en lygte sidst på aftenen eller om natten, da sneglene især er fremme om natten, hvor luftfugtigheden er høj.

Brug fælder til at opdage sneglene i tide

I engelske undersøgelser har man fundet, at den bedste metode til at opdage sneglene tidligt er at lægge fuldkornsmel eller knækkede hvedekerner ud under et bræt eller lignende flere steder i marken.

Metoden har også været undersøgt i Danmark, hvor metoden ikke klarede sig tilfredsstillende. De anvendte sneglefælder er således ikke løsningen til at monitorere snegleforekomsten. Det anbefales dog alligevel at opsætte nogle fældetyper af en slags for at skærpe bevidstheden og opmærksomheden om snegleangreb, så evt. angreb opdages rettidigt. Der kan dog p.t. ikke anbefales specielle fældetyper, så udlægning af f.eks. en sæk, en halmballe eller lignende kan være ligeså godt, ligesom man efter høst kan grave i stubben og trække gamle planterødder op for at finde evt. snegle og snegleæg.

Der bør afhængig af arealet og variationen i jordtypen sættes flere sneglefælder op i marken. Der findes ingen tærskel for, hvor mange snegle man skal finde pr. sneglefælde pr. dag, før bekæmpelse skal iværksættes. Fra praksis lyder et gæt på, at hvis der indenfor få dage er mere end 8-10 snegle pr. fælde (sneglefælde A4 størrelse), så er der mange snegle.

Billede 8. Sneglefælde i form af en tallerken og hvedekliid. Der er her "fanget" 4 snegle.

Hold jorden sort i længst mulig tid

Det anbefales ved risiko for angreb at holde jorden sort ved gentagne harvninger i længst mulig tid før etablering af vintersæd. Herved forstyrres sneglene, og fødegrundlaget forsvinder. Nedharvning af rapsspildplanter hæmmer også opformering af kålbrok. Harvning har størst effekt under tørre forhold. Harvning før vintersæd kan medføre en mindre udsættelse af såtiden, men er en nødvendig foranstaltning ved store snegleforekomster. Vintersæden bør dog ikke sås sent, da udbyttet og "modstandskraften" mod snegle falder ved sen såning.

Har man problemer med rajgræs og andet græsukrudt (ekskl. gold hejre) bør harvning dog ikke udføres, da frøene så går i spirehvile og forbliver i jorden. Spildfrø af raps går også i spirehvile ved harvning. Der kan evt. forsøges med striglinger, som giver mindre risiko for spirehvile af ukrudtsfrø, men som vurderes at have mindre effekt på snegle.

Pløjning

Praktiske erfaringer har vist, at der oftest ikke er større problemer med agersnegle ved pløjefri dyrkning. Dette skyldes nok, at der foretages stubharvning efter høst, og at sneglene har dårligere bevægelsesmuligheder i jorden (færre porer), når pløjning undlades. Endvidere er det en forudsætning, at der ikke sås for overfladisk, og at sårillerne bliver tildækket.

På meget svær jord bliver jorden ofte meget knoldet ved pløjning, hvilket fremmer sneglene. På svær lerjord kan det være en fordel at undlade pløjning og i stedet stubharve flere gange, da det kan være vanskeligt at pakke jorden tilstrækkeligt efter pløjning.

Ved dyrkning efter CA-principperne med pløjefri dyrkning og plantedække store dele af året, skal man dog være ekstra opmærksom på evt. angreb, da det fremmer snegleangreb.

Flere snegle ved grubbesåning

Der er større problemer med snegle, hvor der er grubbesået. Dette skyldes, at jorden som regel var urørt indtil såningen, og at rapsen er koncentreret i få rækker med et hulrum under, hvor sneglene lettere kan bevæge sig. Risikoen for snegleangreb ved grubbesåning kan

reduceres ved at harve før grubbesåning.

Jorden skal pakkes efter pløjning

Det er vigtigt, at jorden straks pakkes sammen efter pløjningen, så der ikke opstår hulrum, hvor sneglene kan opholde sig. Et relativt begrænset antal snegle med gode muligheder for at bevæge sig i jorden, forårsager større skade end mange snegle med dårlige bevægelsesmuligheder.

Sådybde

Overfladisk såning øger risikoen for, at sneglene æder udsæden. I forsøg er kerneangrebet i hvede blevet reduceret med ca. 70 pct. ved at øge sådybden fra 2 cm til 4 cm.

Tidlig såning og dermed hurtig fremspiring er en fordel, da der her er større chance for, at kornet overlever et snegleangreb. I raps sker angrebene oftest først fra fremspiring.

Bekæmp sneglene

I tabel 1 ses en oversigt over godkendte midler og anbefalede doser. Der er kun et aktivstof til rådighed nemlig jernfosfat, som indgår i alle produkter.

ATR Sneglekorn og LFS Sneglegift HP er identisk med Sluxx HP. DLA gruppen oplyser, at de primært sælger Ironmax Pro, men også Sluxx HP. Det vurderes, at effekten af Sluxx HP og Ironmax Pro ligger på samme niveau. DLG oplyser, at de primært sælger Ferrex, men også Sluxx HP.

Der er ikke angivet nogen anbefalet dosis for Ferrex, fordi midlet i landsforsøg og andre udførte forsøg har givet svagere effekt end Sluxx HP. Firmaet har nu skiftet til linseformede granulater. Der er udført et enkelt forsøg ved Agrolab med den nye granulatform. Her har Ferrex klaret sig på niveau med de to andre midler.

Midlet Molluxx vil måske blive solgt i et meget begrænset omfang. Midlet indeholder også jernfosfat og kan bedst sammenlignes med Sluxx HP, men med andre formuleringstoffer. Molluxx må anvendes før såning.

I tabel 1 ses anbefalede doser. Den "rigtige" dosis afhænger dog af antallet af snegle. Da antallet er svært at fastlægge, kan det være aktuelt at anvende en dosis i den lave ende og gentage behandlingen, hvis neglekornene hurtigt forsvinder. Det er dog vigtigt dagen efter at følge op på behandlingen, så en evt. 2. behandling ikke kommer for sent. Hold øje med, hvor hurtigt granulatene bliver ædt op.

I nogle marker kan man nøjes med rand- eller pletbehandling.

Sørg for at få sneglemiddel hjem i god tid, hvis der forventes angreb.

Den iberiske skovsnegl, også kaldet "dræbersnegl", er større end agersneglen og kræver lidt højere doser. Den iberiske skovsnegl optræder også som skadedyr i landbrugsafgrøder, men agersneglen er langt hyppigere. I nogle marker ses også den såkaldte sortsidesnegl, som er ret mørk og med lys gul fodsål.

Sneglene stopper fødeoptagelsen efter indtagelse af jernfosfat og skjuler sig i jorden, hvor de dør. Der vil derfor ikke kunne ses døde snegle efter behandlingen. Firmaerne angiver, at granulatene kan tåle gentagen nedbør, og at effekten er intakt op til 4-6 uger efter behandlingen og kortest tid ved kraftig regn, men tjek løbende.

Angreb af agersnegle kan fortsætte langt hen på efteråret og også i november-december i mildt vejr. Først ved mange nætter med stærkere nattefrost går aktiviteten i stå.

Blåsten og melkalk er ikke godkendt til bekæmpelse af agersnegle.

Tabel 1. Oversigt over godkendte sneglemidler og anbefalet dosis.

Middel	Indhold af aktivt stof, g/kg	Godkendt normaldos, landbrug kg/ha	Anbefalet dosis, kg/ha	Granulater pr. m ² ved anbefalet dosis	Må anvendes før såning	Kr. pr. kg inkl. afgift ekskl. moms
SluXX HP/ATR Sneglekorn/LFS Sneglegift HP	24,2	7	4-5	34-43	Ja	35
Ironmax Pro	24,2	7	4-5	24-30	Nej	35
Ferrex*	25,0	6	(min. 4-5)	40-50	Nej	35

*Se tekst.

Bekæmpelsestidspunkt

Det tager tid, før sneglene finder og æder sneglegranulaterne, hvorfor virkningen indtræder langsommere end for tidligere godkendte midler. En forudsætning for en god bekæmpelse er derfor, at man opdager sneglene meget tidligt.

Ved store forekomster af snegle kan det være aktuelt allerede at sprede sneglekornene i stubben af forfrugten, selv om der ikke er udført forsøg hermed. Ellers kan det være aktuelt at sprede sneglekornene straks efter såning. Forsøg har vist svingende effekt ved iblanding af granulater i såsæden, så dette anbefales ikke. Årsagen til den dårligere effekt ved iblanding angives at være, at snegle har sværere ved at finde sneglekornene ved iblanding i såsæden.

I praksis er set mange eksempler på dårlig effekt ved for sen bekæmpelse trods høje doser af sneglemidler og flere behandlinger. Er man kommet for sent, og der er kraftige angreb, er omsåning om foråret oftest en bedre løsning end at ofre mange penge på sneglekorn og alligevel få dårlig effekt.

Skal der i stedet sås vårsæd?

Ved meget store forekomster af agersnegle i stubben bør det overvejes, om der skal sås vårsæd eller andre forårssåede afgrøder. Snegleproblemer i vårsæd er nemlig kun relativt sjældent et problem, og omkostningerne til sneglebekæmpelse er relativt store, ligesom det kan være vanskeligt at opnå en effektiv bekæmpelse.

Granulatudstyr skal fra 2025 også til syn

Granulatudstyr skal fra 2025 også synes. Fristen for granulatudstyr er 1. juli 2025. Synet består af en simpel funktionstest, som er et krav fra EU, der nu indføres i Danmark.

Læs også: [Sådan sikrer du, at din marksprøjte er klar til syn](#)

Raps

Skadedyr

Skadedyrsbekæmpelse

+4

Publiceret: 13. august 2018

Opdateret: 01. juli 2024

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent

SEGES Innovation P/S

gcn@seges.dk

+45 2028 2695

Marian Damsgaard Thorsted

Landskonsulent, Raps, Bælgsæd

SEGES Innovation P/S

mdt@seges.dk

+45 2475 7914

Støttet af

Planteafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000

Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010

8200 Aarhus N Email info@seges.dk